

Η διαχείριση ασθενών με οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου με ανάσπαση του ST διαστήματος στην εποχή της πανδημίας COVID-19: ένα παράδοξο φαινόμενο

Όλο και περισσότερα δεδομένα υποδεικνύουν ότι οι ασθενείς με προϋπάρχουσα καρδιαγγειακή νόσο είναι πιο ευάλωτοι σε βαριά νόσηση από τον ιό SARS-CoV-2. Έως σήμερα, είναι γνωστό ότι ο ιός μπορεί να προσβάλει άμεσα ή έμμεσα το καρδιαγγειακό σύστημα, οδηγώντας σε διαφορετικές κλινικές εκδηλώσεις όπως είναι η μυοκαρδιακή βλάβη, η μυοκαρδίτιδα, το οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου (OEM), οι αρρυθμίες, η καρδιακή ανεπάρκεια ή ακόμα και η καρδιογενής καταπληξία.

Κλινικοί ιατροί από όλο τον κόσμο παρατήρησαν ένα παράδοξο φαινόμενο: όλο και λιγότεροι ασθενείς με OEM με ανάσπαση του ST διαστήματος (STEMI) προσέρχονταν στα νοσοκομεία κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Τα στοιχεία αυτά ανέλυσαν σε πρόσφατη δημοσίευσή τους ο Διευθυντής του αιμοδυναμικού εργαστηρίου του ΓΝ Αλεξάνδρα **Ιωάννης Κανακάκης**, ο Ιατρός **Παναγιώτης Βλαχάκης** από τη Θεραπευτική Κλινική της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ και ο Ιατρός **Αναστάσιος Τεντολούρης** από την Α' Προπαιδευτική Κλινική της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ (Concerns for management of STEMI patients in the COVID-19 era: a paradox phenomenon. J Thromb Thrombolysis. 2020 Jul 30;1-5). Δεδομένα από 9 αιμοδυναμικά εργαστήρια των ΗΠΑ, με περισσότερες από 100 πρωτογενείς αγγειοπλαστικές το χρόνο στο δυναμικό τους, επιβεβαίωσαν μείωση κατά 38% των καταγεγραμμένων περιστατικών με STEMI κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Παρομοίως, δεδομένα από την Ισπανία έδειξαν 40% μείωση των ασθενών με STEMI. Δεδομένα από τη Θεραπευτική Κλινική του Νοσοκομείου Αλεξάνδρα έδειξαν 30% μείωση των εισαγωγών ασθενών με OEM για το μήνα Μάρτιο του 2020, σε σχέση με τα δεδομένα της αντίστοιχης περιόδου του 2019. Παράλληλα, δεδομένα σε εθνικό επίπεδο ανέδειξαν 24% μείωση των καταγεγραμμένων περιστατικών με STEMI, συγκριτικά με ένα χρόνο πριν (M. Parafaklis et al. Clinical Cardiology. 21 July 2020).

Τα δεδομένα αυτά έρχονται σε αντίθεση με μελέτες κατά την περίοδο της εποχικής γρίπης κατά τα προηγούμενα έτη, όταν η επίπτωση των OEM και της καρδιαγγειακής θνητότητας ήταν αυξημένη πιθανότατα λόγω αποσταθεροποίησης ευάλωτων αθηρωματικών πλακών ως αποτέλεσμα της έντονης φλεγμονώδους αντίδρασης του οργανισμού. Επιστήμονες παγκοσμίως εκφράζουν την ανησυχία τους ότι ασθενείς με OEM, αγνοούν τα συμπτώματα λόγω του φόβου εκθέσεως στον SARS-CoV-2 σε περίπτωση που καλέσουν ασθενοφόρο ή επισκεφτούν το τμήμα επειγόντων περιστατικών. Η ανησυχία αυτή επιβεβαιώθηκε από μελέτη σε νοσοκομείο του Χονγκ Κονγκ, όπου παρατηρήθηκε σημαντική αργοπορία τόσο στην προσέλευση των ασθενών με STEMI όσο και στους χρόνους αντιμετώπισης - επαναιμάτωσης συγκριτικά με τους αντίστοιχους χρόνους 2 χρόνια πριν.

Ένα άλλο σημαντικό ερώτημα έγκειται στη θέση της θρομβόλυσης την εποχή της πανδημίας COVID-19. Η ανωτερότητα της πρωτογενούς αγγειοπλαστικής έναντι της θρομβόλυσης είναι επαρκώς τεκμηριωμένη. Η αυξημένη πιθανότητα έκθεσης του προσωπικού στον ιό λόγω έλλειψης

αρνητικής πίεσεως σε πολλά αιμοδυναμικά εργαστήρια και η αυξημένη δυσκολία λεπτών χειρισμών κατά τη διάρκεια της αγγειοπλαστικής από τον επεμβατικό καρδιολόγο λόγω του απαραίτητου προστατευτικού εξοπλισμού θα μπορούσαν να κάνουν τη διαδικασία της θρομβόλυσης μια δελεαστική εναλλακτική λύση κατά τη διάρκεια της πανδημίας, σε σύγκριση με την πρωτογενή αγγειοπλαστική στην προσπάθεια επίτευξης της βασικής αρχής 'ο χρόνος είναι μυοκάρδιο'. Ωστόσο, φαίνεται ότι και στην εποχή της COVID-19 η θρομβόλυση υπολείπεται της αγγειοπλαστικής, λαμβάνοντας υπόψη τον αιμορραγικό κίνδυνο καθώς και ότι ένα σημαντικό ποσοστό των ασθενών που θα υποβληθούν σε θρομβόλυση θα οδηγηθούν τελικά στο αιμοδυναμικό εργαστήριο και θα χρειαστούν μεγαλύτερο χρόνο νοσηλείας σε μονάδα εντατικής θεραπείας. Έτσι η επιστημονική κοινότητα φαίνεται να περιορίζει τη χρήση της σε περιστατικά με βαριά κλινική εικόνα (πχ με ασθενείς με σύνδρομο οξείας αναπνευστικής δυσχέρειας ή πολυοργανική ανεπάρκεια), καθώς και σε ασθενείς που αναζητούν ιατρική φροντίδα σε κέντρα που δεν έχουν διαθέσιμο αιμοδυναμικό εργαστήριο. Επιπλέον, μια πολλά υποσχόμενη προσέγγιση είναι η χρήση της ρομποτικά καθοδηγούμενης αγγειοπλαστικής, καθώς έτσι θα μπορούσε να μειωθεί η πιθανότητα έκθεσης του προσωπικού στον νέο κορωνοϊό. Ωστόσο, περισσότερες τυχαίοποιημένες μελέτες χρειάζονται να διενεργηθούν ώστε να αποδειχθεί η αποτελεσματικότητα και η ασφάλεια της πολλά υποσχόμενης αυτής νέας μεθόδου, συγκριτικά με την παραδοσιακή αγγειοπλαστική.

Συμπερασματικά, είναι σημαντικό οι ασθενείς με συμπτώματα OEM να αναζητούν ιατρική φροντίδα άμεσα και να θεραπεύονται καταλλήλως κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Ωστόσο, είναι απαραίτητο το ιατρο-νοσηλευτικό προσωπικό να παρέχει την προβλεπόμενη φροντίδα, λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα ώστε να προληφθεί η διασπορά του ιού SARS-CoV-2.